

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی

مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار کشور

صورت خلاصه مذاکرات و تصمیمات کمیته تخصصی هیأت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار

۱- موضوع جلسه: بررسی مقررات و رویه‌های مخل کسب و کار حوزه فعالیت فروشگاه‌های زنجیره‌ای	۲- شماره جلسات: ۱۱۵ و ۱۱۶
۳- روز: سه شنبه و یکشنبه	۴- مورخ: ۱۳۹۹/۰۴/۳۱ و ۱۳۹۹/۰۵/۰۵
۵- زمان: از ساعت: ۱۰:۳۰ الی ۱۳:۰۰	۶- محل تشکیل: معاونت امور اقتصادی - سالن اندیشه
۷- عادی ☒ فوق العاده ☐	
۸- اعضای حاضر کمیته: آقایان سهراب خان (نماینده سازمان بازرسی کل کشور)، آقایان قنبری (نماینده دیوان محاسبات کل کشور)، محمدی (نماینده دادستانی کل کشور)، مجتبابی (نماینده اتاق اصناف ایران)، عامری (نماینده اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران)، فیروزی، فلاح‌دوست و خانم‌ها وطن خواه، جعفری و اکبری (دبیرخانه هیأت مقررات‌زدایی)	
۹- اعضای مدعو: آقایان بیات و جلیلی (نمایندگان معاونت حقوقی ریاست جمهوری)، کمرخانی و صرافی اقدم (نماینده اتحادیه کشوری صنف فروشگاه‌های زنجیره‌ای)، نظری (نماینده مرکز امور اصناف و بازرگانان وزارت صنعت، معدن و تجارت)	
۱۰- اعضای غایب: آقای عظیمی (اتاق تعاون)	
۱۱- اهم موضوعات مطرح شده	
<p>➤ موضوع موانع و موارد مخل حوزه کسب و کار فروشگاه‌های زنجیره‌ای و چندمنظوره در نشست بیست و سوم هیأت مقررات‌زدایی مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۲۸ بررسی شد و طی آن چندین بخشنامه‌ی وزارت صنعت، معدن و تجارت که مشتمل بر مقررات محدودکننده فعالیت فروشگاه‌های مزبور بود، ملغی‌الاثرب گردید. همچنین بر اساس مصوبه مزبور مقرر شد هرگونه مقررات اجرایی و نظارتی در زمینه فعالیت این فروشگاه‌ها در چارچوب قانون نظام صنفی و با أخذ نظرات بخش خصوصی انجام پذیرد.</p> <p>➤ اما طبق اظهار اتحادیه کشوری صنف فروشگاه‌های زنجیره‌ای، برداشتهای مختلف و اعمال نظرهای سلیقه‌ای دبیرخانه هیأت عالی نظارت وزارت صنعت، معدن و تجارت و اتاق اصناف ایران در خصوص برخی از عبارات کلیدی ماده (۸۶) قانون نظام صنفی^۱ (از جمله "حداقل در دو فروشگاه"، "عرضه کالا و خدمات" و "حداقل عضو یکی از اتحادیه‌های صنفی ذیربط")، سبب شده تا فعالین زنجیره‌ای با معضلات مختلف و هر از چند گاهی با مقررات متعارض مواجه شوند. به طور خلاصه اتحادیه اصلی‌ترین منشاء اختلال در فعالیت فروشگاه‌های زنجیره‌ای را ضوابط خاص داخلی اتحادیه کشوری صنف فروشگاه‌های زنجیره‌ای مصوب ۱۳۹۶/۱۲/۱۲ می‌داند که با پیشنهاد اتاق اصناف ایران به تایید دبیرخانه هیأت عالی نظارت رسیده و مشتمل بر مقررات تبعیض‌آمیز (در حوزه مترآژ) و مغایر با قانون (در حوزه ممنوعیت تاسیس فروشگاه‌های زنجیره‌ای صرفاً ارائه دهنده خدمات) است. همچنین اتحادیه کشوری صنف فروشگاه‌های زنجیره‌ای اذعان داشت، بر همین منوال دبیرخانه هیأت عالی نظارت در طول ۳ سال اخیر بخشنامه‌های مغایر با یکدیگر صادر نموده که آینده سرمایه‌گذاری در حوزه کسب و کارهای زنجیره‌ای را با ابهام جدی مواجه ساخته است.</p> <p>➤ در همین راستا اتحادیه کشوری صنف فروشگاه‌های زنجیره‌ای مهمترین مقررات مخل حوزه کسب و کار فروشگاه‌های زنجیره‌ای را به شرح ذیل اعلام نموده است:</p>	
<p>۱. فقدان وحدت رویه در صدور پروانه کسب برای فروشگاه‌های زنجیره‌ای خدماتی (اتحادیه کشوری صنف فروشگاه‌های زنجیره‌ای در خصوص ارائه توأمان "کالاها و خدمات" اذعان داشت که این ضابطه در ارتباط با فروشگاه‌های چندمنظوره موضوعیت داشته و قابل تعمیم به فروشگاه‌های زنجیره‌ای نیست).</p> <p>۲. تعیین حداقل مترآژ تاسیس شعبه فروشگاه‌های زنجیره‌ای بصورت تبعیض‌آمیز (به عنوان نمونه حداقل مترآژ را برای شعبات فروشگاه‌های زنجیره‌ای برای تمام رسته‌های شغلی موجود در تهران مقدار ثابت ۱۶۰ متر تعیین نموده‌اند، این در حالی است که برای صنوف غیرزنجیره‌ای در مترآژهای بسیار کمتر و بطور متوسط ۲۴ متر تعیین شده است).</p>	

^۱ ماده (۸۶) قانون نظام صنفی "... فروشگاه‌های بزرگ زنجیره‌ای تحت مدیریت متمرکز و با نام تجاری واحد که حداقل در دو فروشگاه به عرضه کالا و خدمات مبادرت می‌کنند، مشمول قانون نظام صنفی بوده و باید حداقل عضو یکی از اتحادیه‌های صنفی ذیربط باشند و پروانه کسب دریافت نمایند."

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی

مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار کشور

۳. درخواست لغو معافیت واحدهای صنفی طرف قرارداد فرانشیز از ضابطه حداقل مترای (طبق ماده (۶) آیین‌نامه اجرایی موضوع ماده (۱۲) قانون نظام صنفی، عقد قرارداد فرانشیز با واحد صنفی مشروط به داشتن پروانه کسب آن واحد است. اما طبق ضوابط جدید داخلی فروشگاه‌های زنجیره‌ای که اخیراً تعیین شده، واحد صنفی طرف قرارداد فرانشیز علاوه بر داشتن پروانه کسب ملزم به رعایت ضابطه "حداقل مترای" فروشگاه‌های زنجیره‌ای نیز شده است.

۴. الزام به داشتن دو شعبه در دو شهرستان برخلاف مقررات (طبق متن قانون نظام صنفی، فروشگاه‌های زنجیره‌ای محسوب می‌شود که "حداقل دو شعبه" داشته باشد و الزام اینکه شعبات حتماً باید در "دو شهرستان" باشند، صراحتاً خلاف قانون است).

۵. تولیدی محسوب نکردن شرکت‌هایی که بصورت فروشگاه‌های زنجیره‌ای، محصولات شرکت‌های مادر خود را به فروش می‌رسانند (بر اساس ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی چگونگی صدور مجوز و نحوه نظارت بر فعالیت افراد صنفی در فضای مجازی و بازاریابی شبکه‌ای، در بازاریابی شبکه‌ای شرکت‌های تابع، تولیدی محسوب می‌شوند و این ماده می‌تواند در ارتباط با شرکت‌های توزیع کننده تابع فروشگاه‌های زنجیره‌ای نیز تعمیم داده شود و این شرکت‌ها از ضابطه "حداقل مترای" معاف شوند).

➤ وزارت صمت: از آنجایی که در قانون صراحتاً عنوان شده که فروشگاه‌های زنجیره‌ای به ارائه "کالا و خدمات" می‌پردازند، پروانه کسب این فعالیت برای متقاضیانی صادر می‌شود که از این ضابطه پیروی کنند. در ارتباط با ضابطه "حداقل مترای" وزارت مذکور اعلام کرد، از آنجایی که در قانون عنوان شده "فروشگاه‌های بزرگ زنجیره‌ای" و باید برای واژه "بزرگ" حدودی تعریف شود، دبیرخانه هیأت عالی نظارت وزارت صنعت، معدن و تجارت بنا بر اختیاری که (طبق تبصره ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی قانون نظام صنفی در ارتباط با تعیین ضوابط داخلی اتحادیه کشوری صنف فروشگاه‌های زنجیره‌ای) به وی داده شده، ضابطه "حداقل مترای" را (که میزان آن برای همه فعالیت‌ها در یک استان ثابت است) به ضوابط فروشگاه‌های زنجیره‌ای اضافه نموده است. هدف از الزام به رعایت ضابطه "حداقل مترای" از سوی صنوف غیرزنجیره‌ای طرف قرارداد فرانشیز با فروشگاه‌های زنجیره‌ای، حمایت از صنوف سنتی و جلوگیری از حذف کامل آن‌ها به دلیل توسعه بی‌رویه‌ی فروشگاه‌های زنجیره‌ای است. ضابطه داشتن "دو شعبه در دو شهرستان" نیز به منظور تأمین هدف پیش‌گفت و تمرکززدایی ایجاد شده و مبنای قانونی ندارد. در خصوص تولیدی محسوب نکردن شرکت‌هایی که بصورت زنجیره‌ای، توزیع محصولات شرکت‌های مادر خود را انجام می‌دهند، قابل ذکر است طبق قانون نظام صنفی کسی می‌تواند پروانه کسب تولیدی دریافت نماید که مالکیت یا اجاره محل واحد تولیدی به نام فرد باشد.

➤ اتاق اصناف معتقد است رشد و توسعه فروشگاه‌های زنجیره‌ای بنا بر اقتضانات و مصلحت اندیشی مدیریتی و مد نظر قرار دادن ساختار کشور و شرایط بحرانی حاضر واحدهای صنفی سنتی، باید با طمأنینه و به تدریج انجام پذیرد، در غیر اینصورت موجب حذف و تعطیلی فروشگاه‌های غیرزنجیره‌ای خواهد شد و خسارات جبران ناپذیری را بر توزیع و اشتغال وارد خواهد آورد. در خصوص عبارات "کالا و خدمات" و "دو شعبه در دو شهرستان" موجود در ماده (۸۶) قانون نظام صنفی باید استعلام حقوقی صورت پذیرد. هر واحد صنفی که بخواهد طرف قرارداد فرانشیز فروشگاه‌های زنجیره‌ای باشد، ملزم به رعایت ضوابط آن از جمله "حداقل مترای" است. بحث تولیدی محسوب نکردن شعبات فروشگاه‌های زنجیره‌ای که صرفاً مسئولیت توزیع را بر عهده دارند در راستای اقتضانات اصلاح نظام توزیع بازار است. همچنین یادآور می‌شود که هدف از تشکیل فروشگاه‌های زنجیره‌ای، حذف هزینه‌های واسطه‌ای بوده و چنانچه تولیدکننده خود صرفاً به عرضه مستقیم محصولش بپردازد، مشمول حمایت واقع شده و اتاق اصناف مخالف تولیدی محسوب نمودن شعبات نامبرده نیست.

➤ در ارتباط با (و) مابین عبارات "کالا و خدمات" ماده (۸۶) قانون نظام صنفی، به لحاظ اینکه آیا متقاضیان کسب و کار فروشگاه‌های زنجیره‌ای ملزم به ارائه توأمان کالا و خدمت هستند یا خیر، بحث و گفتگو شد و به دلیل ابهام در تفسیر و عدم تطابق معنای ظاهری عبارت با اهداف تشکیل فروشگاه‌های زنجیره‌ای به نتیجه واحد منتهی نگردید.

➤ تعیین ضابطه "حداقل مترای" ثابت برای تمام رسته‌های شغلی به دلیل اینکه مانعی مخل بر سر راه کسب و کار تلقی می‌شود، مستلزم بازنگری

است و در این راستا مرکز امور اصناف و بازرگانان وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری اتاق اصناف و اتحادیه کشوری صنف فروشگاه‌های زنجیره‌ای با رعایت دو اصل؛ ۱- کاهش "حداقل متراز" در حد امکان و ۲- متناسب‌سازی "حداقل متراز" با نوع فعالیت به اصلاح ضابطه مزبور خواهند پرداخت.

➤ تمکین از ضابطه "لغو معافیت واحدهای صنفی طرف قرارداد فرانشیز از ضابطه حداقل متراز" به علت وجوب استانداردسازی واحدهای صنفی طرف قرارداد فرانشیز با نوع فعالیت، امری ضروری است. زیرا واحدهای صنفی طرف قرارداد، تابع مصوبات کمیسیون نظارت شهرستان خود می‌باشند.

➤ ضابطه‌ی "تأسیس حداقل دو شعبه در دو شهرستان" به علت مغایرت با قانون قابل حذف می‌باشد.

➤ در ارتباط با "تولیدی محسوب نمودن شرکتهایی که بصورت فروشگاه‌های زنجیره‌ای، محصولات شرکتهای مادر خود را به فروش می‌رسانند" از آنجایی که شرکت تولیدی و شرکت توزیعی دو شخصیت حقوقی مستقل با جنس فعالیت متفاوت هستند، لذا تولیدی محسوب نمودن شرکتهای توزیعی (که شعبه شرکتهای تولیدی مادر هستند حتی با وجود سهامداری مشترک) خلاف قانون است. از این رو، این ضابطه به قوت خود باقی می‌ماند.

➤ مقرر شد اتاق اصناف برای واحدهای تولیدی کوچک که محصولات متنوع و غیرهمگن تولید می‌کنند و خواهان فروش این محصولات در یک شعبه هستند و همچنین امکان تأسیس شعبات مختلف را ندارند، ضوابطی تدوین نماید که بر اساس آن، این واحدها تولیدی محسوب شده و مشمول تمام معافیت‌های واحدهای تولیدی شوند.

۱۲- تصمیمات اتخاذ شده:

زمان پیش‌بینی شده برای انجام	همکار	مسئول	شرح تصمیمات
—	اتاق اصناف ایران و اتحادیه کشوری صنف فروشگاه‌های زنجیره‌ای	دبیرخانه هیأت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار مرکز امور اصناف و بازرگانان وزارت صنعت، معدن و تجارت	<p>با توجه به مباحث مطرح شده تصمیماتی به شرح ذیل اتخاذ شد:</p> <ul style="list-style-type: none"> - به دلیل وجود ابهام در تفسیر (و) مابین عبارت "کالا و خدمات"، مقرر شد دبیرخانه هیأت مقررات‌زدایی موضوع اینکته "آیا فروشگاه‌های زنجیره‌ای بنا بر ماده (۸۶) قانون نظام صنفی ملزم به ارائه توأمان کالا و خدمت هستند یا خیر" را از معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی استعلام نماید. - در ارتباط با ضابطه "حداقل متراز" ثابت برای تمام رشته‌های شغلی، مقرر شد مرکز امور اصناف و بازرگانان وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری اتاق اصناف و اتحادیه کشوری صنف فروشگاه‌های زنجیره‌ای با رعایت دو اصل: ۱- کاهش "حداقل متراز" در حد امکان و ۲- متناسب‌سازی "حداقل متراز" با نوع فعالیت، ضابطه مذکور را مورد بازنگری قرار دهند. - ضابطه‌ی "تأسیس حداقل دو شعبه در دو شهرستان" در انطباق با ماده (۸۶) قانون نظام صنفی، حذف شود و حداقل دو شعبه کافی است. - موارد "لغو معافیت واحدهای صنفی طرف قرارداد فرانشیز از ضابطه حداقل متراز" و "تولیدی محسوب نکردن شرکتهایی که بصورت فروشگاه‌های زنجیره‌ای، محصولات شرکت‌های مادر خود را به فروش می‌رسانند" با توجه به مباحث مطرح شده، به قوت خود باقی ماند. - مقرر شد اتاق اصناف ایران برای واحدهای تولیدی کوچک با تنوعی از محصولات غیرهمگن که خواهان فروش محصولات خود در یک شعبه هستند ضوابطی تدوین نماید، بنحوی که تمامی معافیت‌های تعریف شده برای واحدهای تولیدی، به این واحدهای کوچک نیز تعمیم داده شود.